

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Uherské Brod

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Uherský Brod se nachází v jižní části Zlínského kraje. Tvoří tak 1 z 13ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje. Stručná charakteristika SO ORP Uherský Brod je dána následujícími údaji:

- SO spravuje celkem 30 obcí;
- v dotčeném území žije celkem 53.083 obyvatel (5. místo v kraji), z toho 16.777 žije v jádrovém městě;
- SO zaujímá rozlohu 473 km² (4. nejvyšší údaj v kraji).

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Zlínském kraji

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Uherský Brod	30	53083	16777	473
Uherské Hradiště	48	90411	25343	518
Rožnov pod Radhoštěm	9	35366	16750	239
Otrokovice	10	34721	18327	112
Bystřice pod Hostýnem	14	15716	8398	164
Luhačovice	15	18996	5143	178
Vizovice	16	16802	4691	146
Valašské Meziříčí	18	41843	22926	230
Holešov	19	21499	11772	133
Valašské Klobouky	20	23600	5041	259
Zlín	30	99211	75555	350
Vsetín	32	66665	26817	662
Kroměříž	46	69780	28926	499
Průměr za kraj	24	45207	---	305

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Zlínského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO a počtem obyvatel):

- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 29 až 30 obcí (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Sokolov, Hořice, Přeštice, Sušice, Nové Město na Moravě, Zlín);
- SO ORP s počtem obyvatel 50.000 až 55.000 (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Boskovice, Vyškov, Písek, Cheb, Jablonec nad Nisou, Klatovy, Nýřany, Havlíčkův Brod).

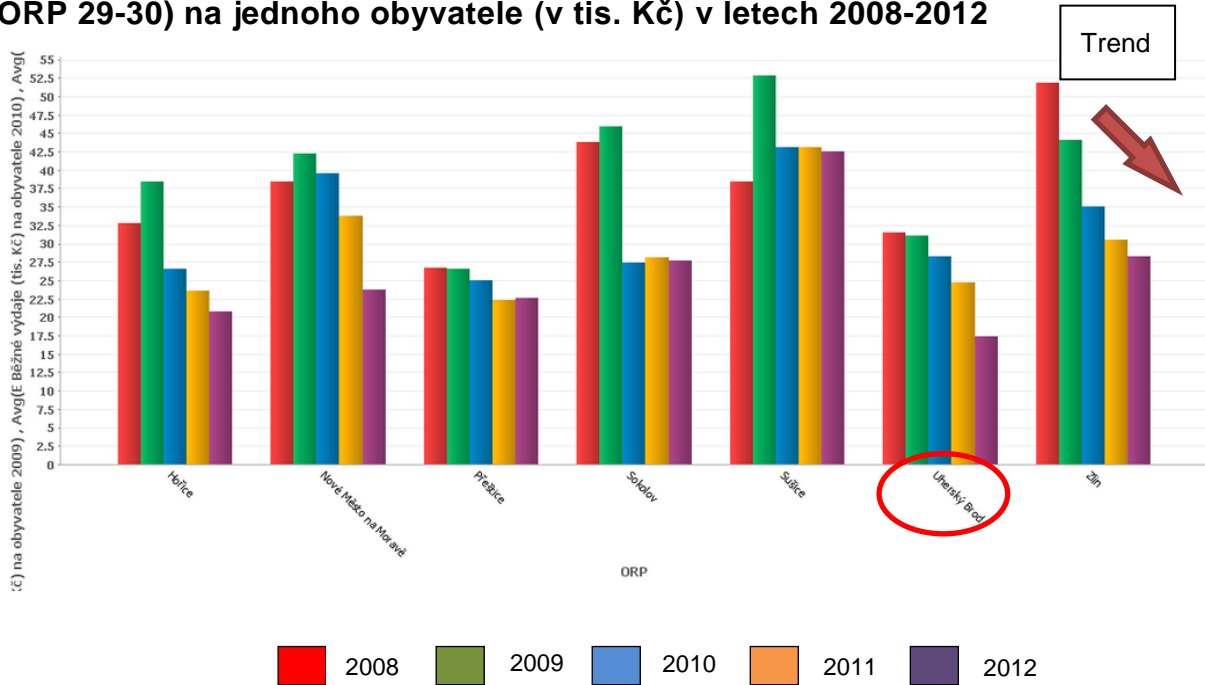
2. Ekonomická výkonnost

V oblasti ekonomické výkonnosti je vhodné zaměřit se zejména na srovnání **běžných výdajů** SO ORP Uherský Brod s dalšími ORP podle kritéria počtu obcí. Jedná se o náklady, které jsou spojeny s každodenním provozem obce. Z tohoto hlediska je patrný sestupný trend hodnot běžných výdajů analyzovaného ORP. V průběhu sledovaných 5ti let zaznamenal správní obvod téměř dvojnásobné snížení výše

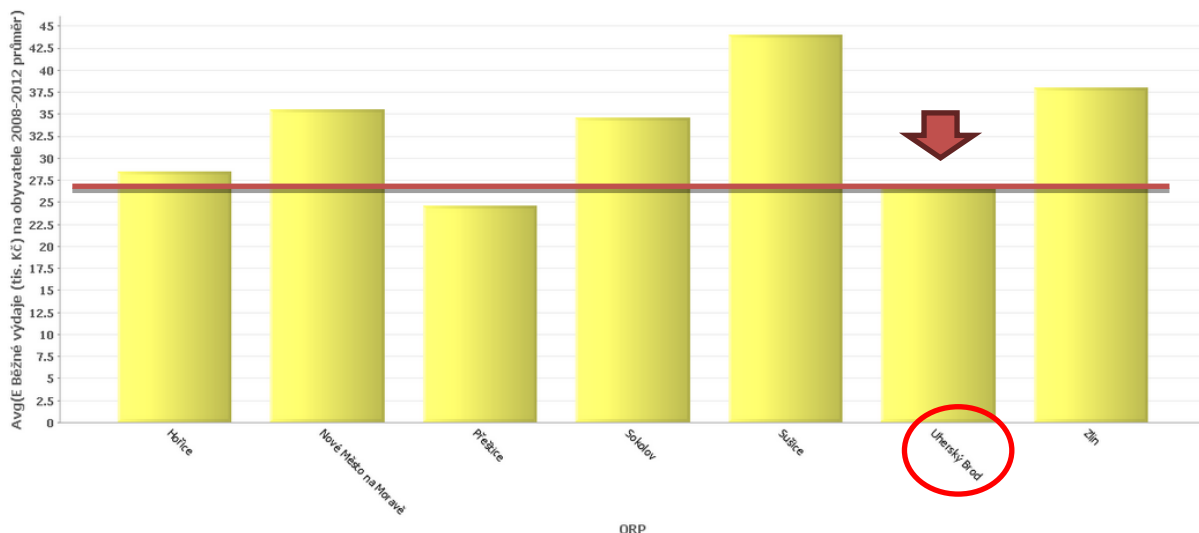
Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

běžných výdajů připadajících na obyvatele, a to z hodnoty 31,52 tis. Kč v roce 2008 na hodnotu 17,3 tis. Kč v roce 2012. Viz obrázek 1.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 29-30) na jednoho obyvatele (v tis. Kč) v letech 2008-2012

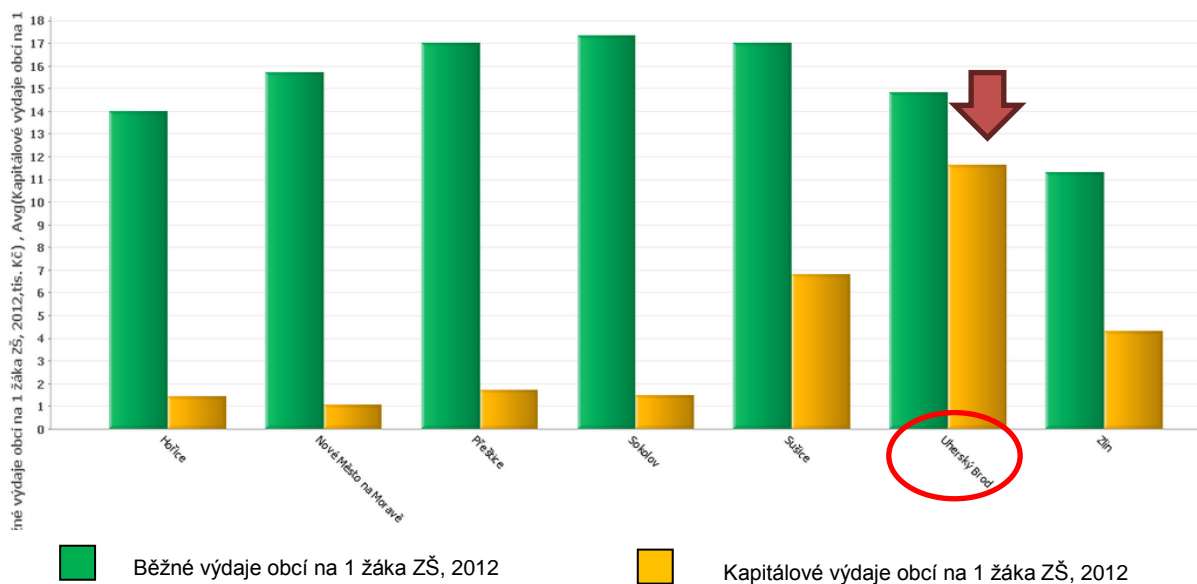
Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 29-30) na jednoho obyvatele (v tis. Kč) v období 2008-2012

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání je vhodné zaměřit se na porovnání **kapitálových výdajů na žáky základních škol**, kde SO ORP Uherský Brod vykazuje naprosto jednoznačně nejvyšší hodnotu - 11,62 tis. Kč/žáka. Z hlediska výše běžných výdajů na žáky základních škol dosahuje spíše průměrné pozice v rámci sledované skupiny (kritérium počtu obcí ve správním obvodu), naopak v rámci kraje je hodnota za tento ukazatel 2. nejvyšší (hned po ORP Otrokovice).

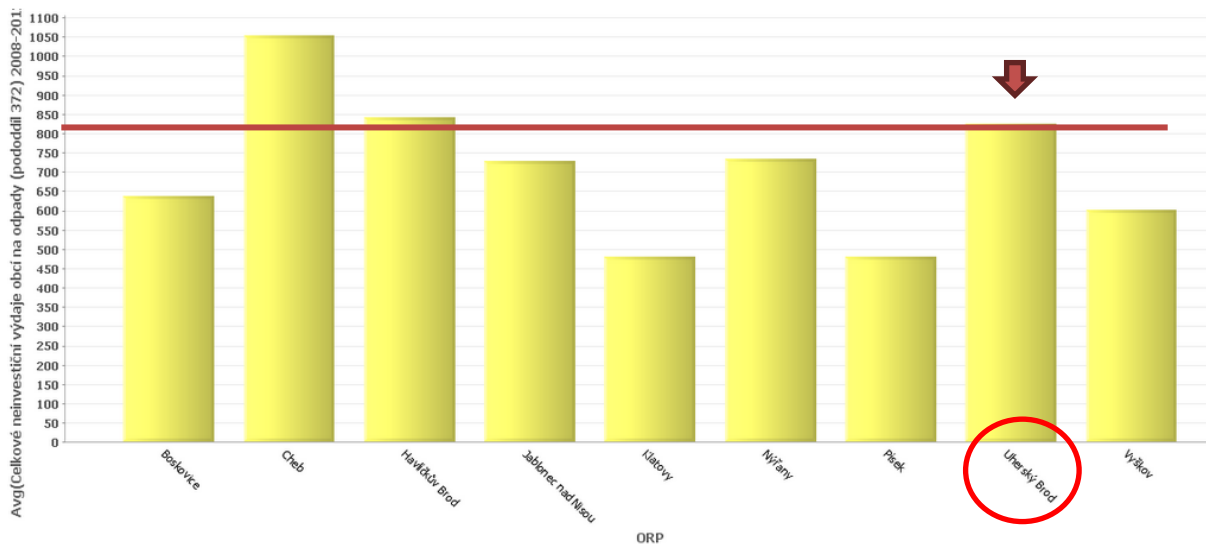
Obrázek 3: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium počtu obcí v SO ORP 29-30) na jednoho žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč), v roce 2012

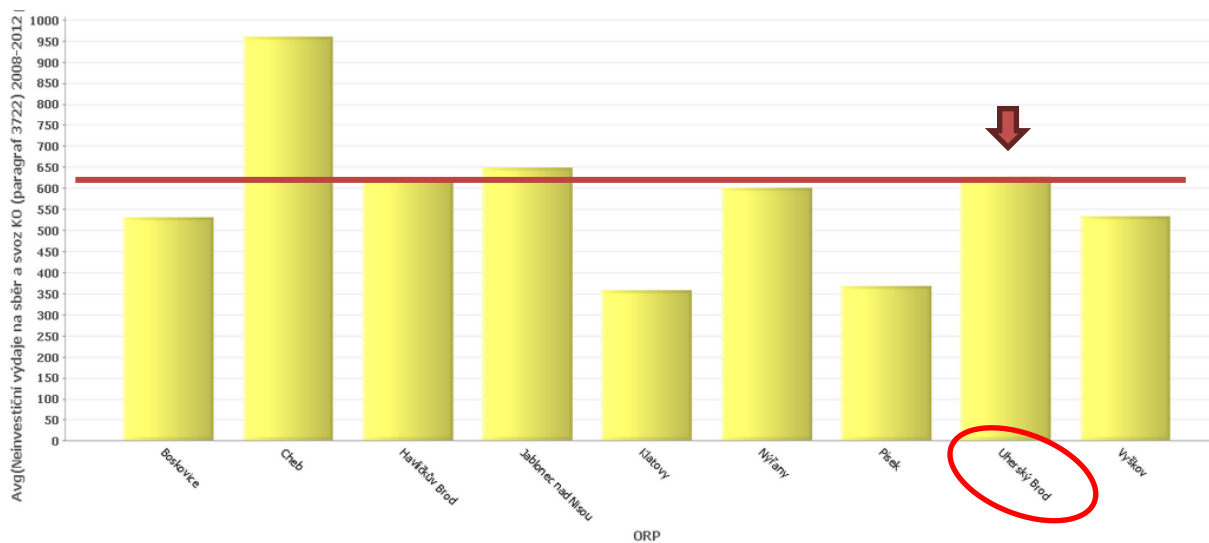
4. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. Jedná se tedy o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady obce spojené s odpadovým hospodářstvím. Zajímavé je, že z pohledu obou sledovaných parametrů dosahuje SO ORP Uherský Brod 3. nejvyšších hodnot. Z pohledu neinvestičních výdajů na odpady dosahuje průměr za sledované období 2008-2012 hodnoty ca 826,- Kč/obyv./rok, z pohledu neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO je průměr ca 625,- Kč/obyv./rok. Viz obrázky č. 4 a 5, na kterých je pro názornost červená linie, která znázorňuje dosaženou výši SO Uherský Brodského ORP.

Obrázek 4: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 50-55 tis. obyv.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

Obrázek 5: Průměrné neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 50-55 tis. obyv.) na sběr a svoz KO (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

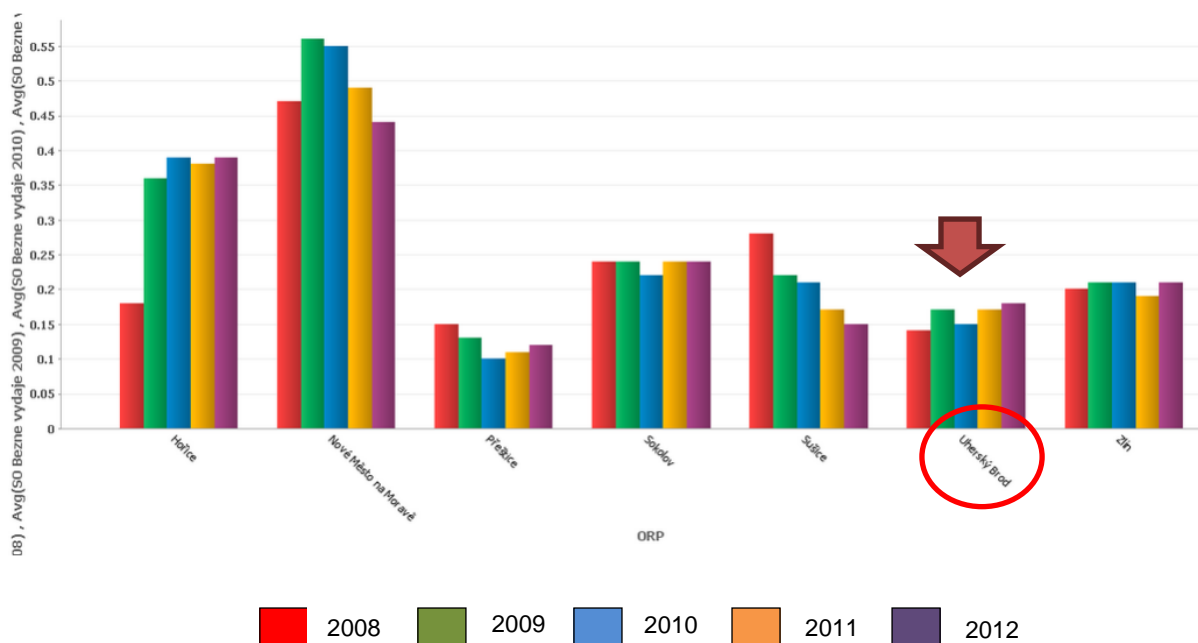

Obdobná situace nastává i v případě porovnání SO ORP Uherský Brod se správními obvody Zlínského kraje. I v tomto případě se výší celkových neinvestičních výdajů na odpady i na sběr a svoz komunálního odpadu řadí k obvodům s vyšší hodnotou.

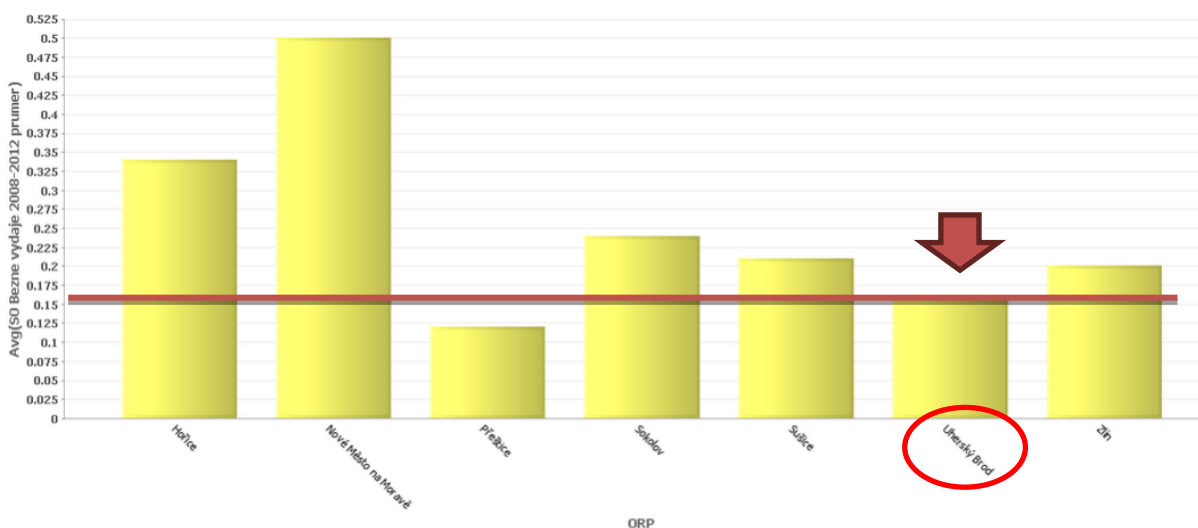
5. Sociální služby

V oblasti sociálních služeb zaujme zejména srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Ve sledovaném období 2008-2012 nemá SO ORP Uherský Brod jedoznačný trend, tj. výdaje kolísají kolem stejné úrovně. V letech 2008-2011 vykazoval tento správní obvod 2. nejnížší hodnoty běžných výdajů v přepočtu na jednoho obyvatele (hned po ORP Přeštice). To potvrzuje i celkový průměr za sledované období 2008–2012, jehož hodnota je 0,16 tis. Kč/obyv./rok, tj. druhá nejnížší ze sledované skupiny správních obvodů. Viz obrázek 6 a 7.

Obrázek 6: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí ve SO ORP 29-30) na sociální služby (v tis. Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

Obrázek 7: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí ve SO ORP 29-30) na sociální služby (v tis. Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP UHERSKÝ BROD	
základní charakteristika	<p>v Zlínském kraji má správní obvod ORP Uherský Brod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5. nejvyšší počet obyvatel • 4. největší rozlohu
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • snižování běžných výdajů na 1 obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • poměrně vysoké dosažené hodnoty kapitálových výdajů na žáky základních škol
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • správní obvod vykazuje poměrně vysoké neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO i na odpady
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> • nevyrovnaný trend běžných výdajů na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad